

SAMMENHOLD UDEN FORBEHOLD

Q/A om afskaffelsen forsvarsforbeholdet

Har EU en hær?

Nej. EU-hæren er lidt en mytisk fantomhær.

Der findes heller ingen NATO- eller FN-hær. En styrkelse af forsvaret i regi af EU, NATO eller FN er og bliver frivillig. Selv hvis forslaget om en overstatslig EU-hær blev bragt op i Det Europæiske Råd, ville det kræve, at samtlige medlemslande blev enige om at afgive suveræniteten.

Hvad går forsvarssamarbejdet i EU ud på og hvorfor skal vi med nu?

EU's forsvars og sikkerhedspolitik handlede ikke om traditionel sikkerhedstænkning, men snarere om at skabe en fredfyldt verden gennem langsigtede missioner, der typisk foregik i lande langt væk fra Europas geografiske kerne.

I den senere tid er politikken i stigende grad begyndt at handle om at beskytte det europæiske kontinent og dets borgere. Med Ruslands invasion af Ukraine ser vi ind i en ny sikkerhedspolitisk situation, hvor der forventes at blive sat yderligere skub i den forsvarspolitiske dimension i EU. Europa skal være stærkere og langt mere parat til at håndtere de trusler, vi står overfor.

Er det mellem- eller overstatsligt? Og hvad betyder det?

Samarbejdet er udelukkende mellemstatsligt. Det betyder, at alle lande skal være enige, før en politik kan vedtages, og at det desuden er et frivilligt samarbejde. På den måde har Danmark med forbeholdet også som det eneste land frasagt sig sin vetoet. Uden forbeholdet ville Danmark stadig have fuld selvbestemmelse.

Når det kommer til forsvarsforbeholdet, giver det ikke mening, fordi vi har valgt at holde os ude af et frivilligt samarbejde.

Hvad kan EU få medlemslande til at gøre på forsvarsområdet?

Intenting. Samarbejdet er helt frivilligt.

Er lande, der ikke har et forbehold, forpligtet til at deltage i EU's beslutninger på forsvarsområdet?

Nej.

Kan Danmark, hvis forbeholdet afskaffes, sige nej til at deltage i militære aktioner i EU-regi?

Ja, til hver en tid.

Hvis vi ikke havde forsvarsforbeholdet, kunne en general fra et andet EU-land så komme til at have befalingsmagt over danske soldater i EU's forsvarsoperationer?

Ja, hvis det er en EU-operation, Danmark har valgt at deltage i, ligesom det er tilfældet i NATO og FN. Ligesådan vil en dansk general kunne lede en EU-operation.

Hvad forpligter Danmark sig til ved ikke at have forsvarsforbeholdet?

Intenting. EU's forsvarssamarbejde er frivilligt.

Hvorfor skal vi være medlem af EU's forsvar når vi er medlem af NATO?

Årsagen til at vi skal af med forsvarsforbeholdet er for at være med til at træffe de forsvars- og sikkerhedspolitiske beslutninger som EU står over for. Vi ønsker at Danmark skal have en indflydelse og spille en aktiv rolle. Især i en situation hvor USA har øjnene rettet mod Asien og Europa må passe på sig selv og vores nærområder.

SAMMENHOLD UDEN FORBEHOLD

Hvorfor tager vi ikke afstemningen om forsvarsforbeholdet med det samme?

D. 1. juni er det hurtigste det har kunnet lade sig gøre – og det er endda med lidt hjælp fra Folketinget, der kan skubbe processen lidt.

Er det ikke meget opportunt at afholde en afstemning om forsvarsforbeholdet netop nu?

Det er netop pga. situationen nu at vi skal have forsvarsforbeholdet til folkeafstemning. Men Radikale Venstre har ønsket det i mange år. Nu bevæger os væk fra en teoretisk/hypotetisk snak om hvad og hvis til praktiske udfordringer og virkeligheden.

Hvilken betydning har forbeholdet for krigen i Ukraine?

Afledt af udviklingen i Ukraine er mange af Danmarks tætte allierede i EU kommet med udmeldinger om markante stigninger i de nationale forsvarsbudgetter, som også vil smitte af på EU-landenes vilje til at videreudvikle sikkerheds- og forsvarspolitikken inden for områder, hvor Danmark på nuværende tidspunkt ikke kan være med.

Danmark har dog hidtil kunne deltage i EU's tiltag på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område relateret til krigen i Ukraine. Men hvis EU vil sætte gang i en træningsmission, hvor man uddanner og modernisere det ukrainske militær, så vil Danmark ikke kunne deltage. En sådan træningsmission har været på tale i EU allerede, så det er ikke en hypotetisk situation.

Skal Danmark dele hær med fx Grækenland?

Hvis det danske forsvarsforbehold ophæves, vil Danmark ikke være juridisk forpligtet til at bidrage til EU's konkrete militære operationer. Det er frivilligt, om Danmark ønsker at bidrage. Beslutning om dansk deltagelse i en militær EU-operation kræver inddragelse af Folketinget. Såfremt Danmark vælger at bidrage til en militær EU-operation, er det muligt, at danske soldater vil skulle samarbejde med udsendte græske soldater, som det også kan være tilfældet i NATO.

Kan Danmark blive tvunget til at deltage i missioner?

Danmark kan ikke blive tvunget til at deltage i militære EU-missioner, hvis vi ikke ønsker det. Det er der to vigtige grunde til:

1. Ethvert medlemsland kan afstå fra at stemme og afgive en erklæring herom. Juridisk betyder det, at medlemslandet ikke er bundet af den mission, der stemmes om. Man vil heller ikke være forpligtet til at bidrage til at finansiere den.
2. Afgørelser om at iværksætte militære EU-missioner træffes ifølge Traktaten med enstemmighed. Ethvert medlemsland har dermed principielt mulighed for at forhindre vedtagelsen af en EU-mission.

Derudover så kræver det inddragelse af Folketinget, hvis Danmark skal deltage i en militær operation.

Bliver vores indkøb af materiel styret af Bruxelles eller Paris?

Danmark er ikke forpligtet til at indkøbe bestemt materiel. Heller ikke hvis vi afskaffer forsvarsforbeholdet.

Kilder:

Christine Nissen - Forsker i europæisk forsvars- og sikkerhedspolitik ved DIIS (Dansk Institut for Internationale Studier), ph.d. om det danske forsvarsforbehold og EU's forsvarspolitik. I Berlingske: <https://www.berlingske.dk/politik/hvad-skal-vi-stemme-om-9-spoergsmaal-og-9-svar-om-forsvarsforbeholdet-og>

Mads Hyldahl Fogh - Politisk Konsulent hos Radikale Venstre

